

Pyydetty lausunto lakiesityksestä OKM/57/010/2014: Lait lukiolain, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetun lain, ammatillisesta koulutuksesta annetun lain sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Lakiesityksessä (luonnos 13.10.2014) lukiolaissa, ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa ja ammatillisesta aikuiskoulutuksesta annetussa laissa tarkoitetun koulutuksen rahoituksesta esitetään rahoituksen muuttamista suoritusperusteisempaan suuntaan ja valtion talousarvion määrärahan mukaiseksi. Erityisen hyvinä lähtökohtina uudessa lakiehdotuksessa toisen asteen oppilaitosten rahoituksesta voidaan todeta se, että tehokkaasta ja tuloksellisesta koulutustyöstä palkitaan. Lisäksi rahoitusprosessi tehostuu ja turhia välivaiheita jää pois sekä rahoituksen ennakoitavuus paranee. Myös tietyt erityispiirteet esim. majoituksen järjestäminen ja koulutuksen kehittäminen huomioidaan rahoituksessa. Hyvää on myös se, että yksityiskoulujen arvonnäkökulman korvaaminen on varauduttu.

Käsillä olevan lakiesityksen haasteina voidaan pitää seuraavia asiakohtia:

Esitetty rahoitusmalli suosii suuria ja vahvoja koulutuksenjärjestäjiä. Toisen asteen koulutuksen rakenneuudistusta ja rahoitusmallia tulisi käsitellä kokonaisuutena. Lainsäädännöllä tulisi huomioida toisen asteen koulutuksen saatavuus ja monipuolisuus mm. pienten lukioiden kohdalla. Myös pienet lukiot voivat toimia tehokkaasti ja taloudellisesti kestäväällä pohjalla mm. silloin, kun ne toimivat osana koulutuskeskittymää (esim. esikoulu, peruskoulu, lukio -kokonaisuus). Pienten erityispainotteisten tai maailmankatsomuksellisten oppilaitosten asema tulisi turvata lainsäädännössä. Ne tarjoavat oppilailleen vaihtoehtoisen viitekehyksen mm. lukio-opintojen suorittamiseen ja tulevaisuuden työmarkkinoilla sijoittumiseen.

Rahoituksen suorituspainotteisuuden lisääntyessä tulisi lainsäädännössä huomioida rahoituksen osalta oppilaat, joiden elämässä on poikkeuksellisia opiskelua hidastavia ominaispiirteitä ja elämäntilanteita (mm. sairaus, kilpaurheilu, maahanmuuttajat). Pelkkä keskeytysajan mahdollisuus ei auta näiden oppilaiden tilanteessa ja joustamattomuus rahoituksen suhteen saattaa estää opiskelijan mahdollisuudet tutkinnon suorittamiseen. Tarvitaan joustavia opetus- ja rahoitusmahdollisuuksia erilaisten opiskelijoiden tueksi.

Suorituskeskeisyys rahoituksessa voi johtaa tutkintokeskeisyyden ja rahoituksen perustana olevien opintovuosien karsimisen kautta oppilaan henkisen ja fyysisen hyvinvoinnin kannalta olennaisen oppiaineiden tarjonnan heikkenemiseen esim. liikunta ja taideaineet. Tällä voi olla kauaskantoisia vaikutuksia kulttuurin ja kansanterveyden kannalta.

Lakiesityksessä tulos- ja vaikuttavuusmittareiden kohdalla pitäisi huomioida kontekstiriippuvaisuus mm. toimintaympäristön ja demografisten tekijöiden osalta. Lisäksi mittareista tulisi laatia heti alkuvaiheessa selkeät ja yksiselitteiset määrittelyt sekä ohjeistukset mm. hyvinvointi- ja työllistymismittarien sekä opiskelijoiden työelämäpalautteen kohdalla.

Kokonaisuutena lakiuudistus ja rahoitusmalli mahdollistavat pienellä hiomisella mm. edellä mainittujen haasteiden osalta lukiokoulutuksen kehittämisen ja tehostamisen.

Tampereella 13.11.2014

Merja Kinnunen
Koulutoimenjohtaja
Suomen Adventtikirkko